

FÖRARBETET TILL DENNA GUIDE har huvudsakligen gjorts som ett frivilligt projekt av en arbetsgrupp från Folkhälsans Resurspool i Österbotten bestående av följande personer:

Fr.v. K Krister Holm, Håkan Wikström, Gun-Britt Pörn, Sonja Mäenpää, John Nordblad (projektledare), Gretel Sandberg, Lemuel Lindgrén, Elisabeth Weijola, Helmer Celvin. På bilden saknas Peter Sahlsten.
Bilderna är tagna av Inger Nykvist och Håkan Wikström om inte annat är nämnt vid bilden.

PROMENADGUIDE

VISSTE DU ATT det också finns en annan rutt som du gärna får promenera och samtidigt öka dina kunskaper om vår vackra kommun. Den är:

Karanamnsrundan 2 km

Broschyrer över rutterna finns att få från:

Folkhälsanhuset i Korsholm, Niklasvägen 1

Korsholms ämbetshus, Centrumvägen 4

Dessutom finns de som pdf på nätet. Sök på adressen
www.folkhalsan.fi/promenadguide

folkhälsan

i samarbete med

folkhälsan

i samarbete med

PROMENADGUIDE

Folkhälsanhuset i Korsholm

Niklasvägen 1

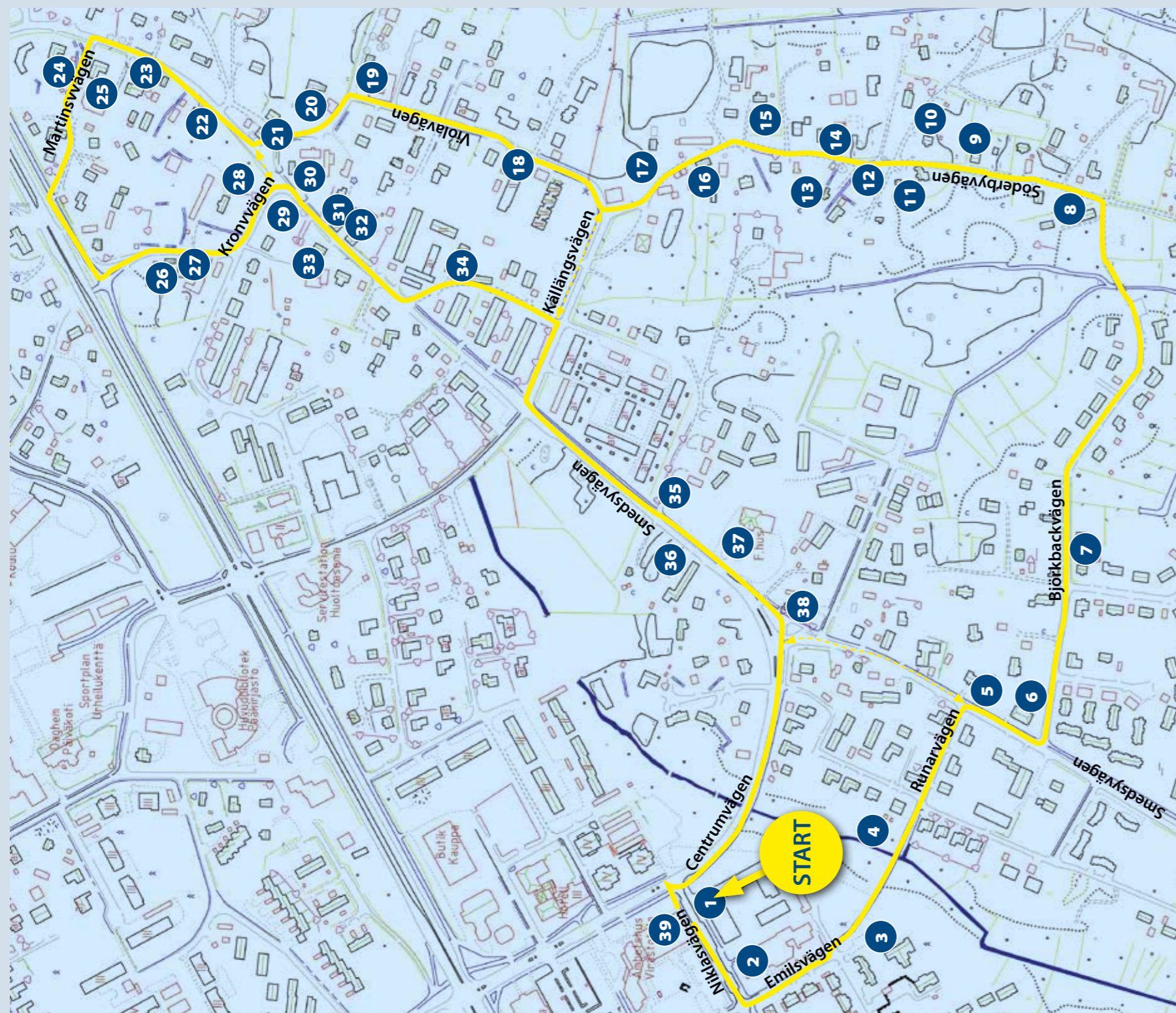
SÖDERBYRUTTEN 4 KM

Vi vet alla hur viktigt det är att vi dagligen rör på oss också utomhus. I den här guiden hittar du en rutt längs Söderbyvägen till förra byacentrum och tillbaka längs Smedsbyvägen till Ämbetshuset. Det finns även promenadguider med andra rutter.

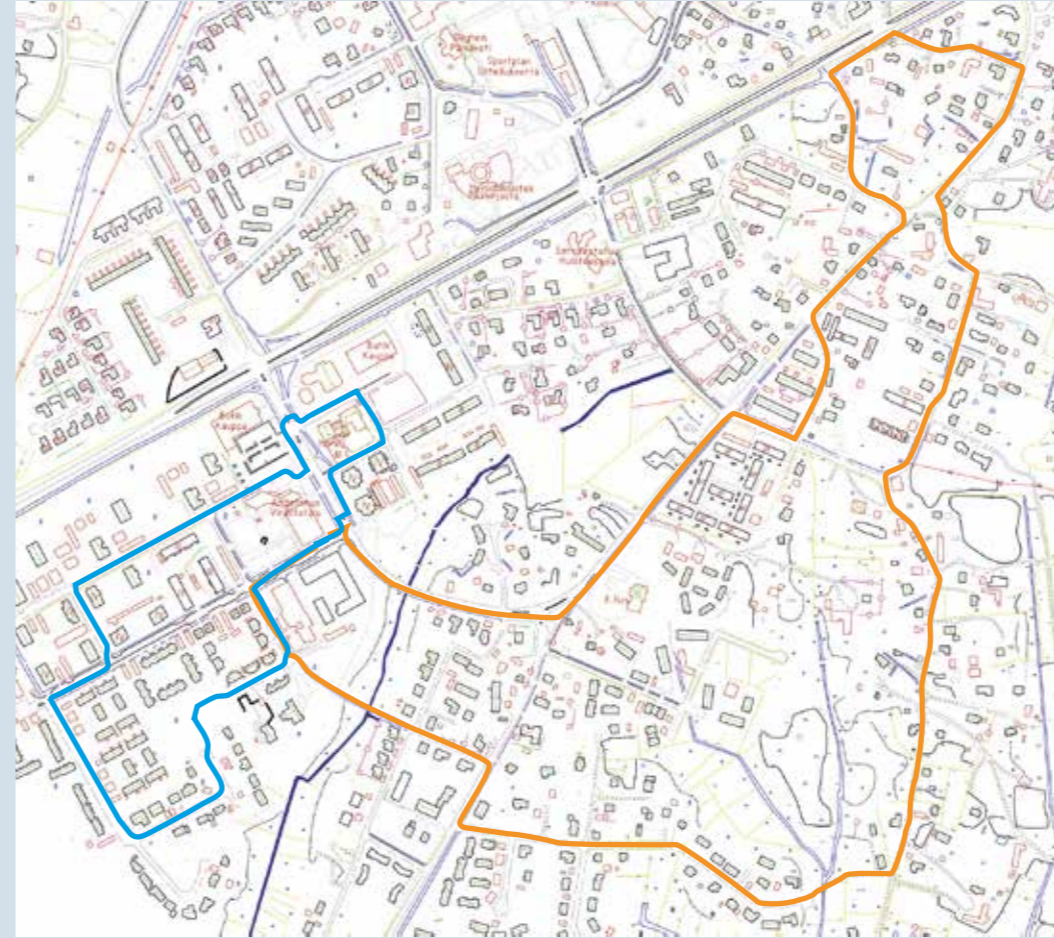
Tycker du att hela rundan blir för lång och utmanande så går det bra att dela upp den i kortare sträckor på 2 – 4 km eller så tar du endast några objekt per gång och endera vänder du om eller genar där det går.

Vi hoppas att den här promenadguiden ska hjälpa dig att upptäcka den varierande natur, kultur och historia som finns i vår näromgivning.

© Korsholms kommuns baskarta 2017

KARANAMNSRUNDAN 2 KM (BLÅ)
SÖDERBYRUTTEN 4 KM (RÖD)

KORSHOLMS KOMMUNS BASKARTA FRÅN 1960-TALET:

Jämför kartan med promenadguidens baskarta från 2017. På kartan från 1960-talet är samma rutt inritad. Smedsby började bebyggas enligt byggnadsplan först på 1970-talet.

© Korsholms kommuns baskarta 1960-talet

1. Seniorpunkten och Folkhälsanhuset i Korsholm	sidan 2
2. Sepänkylän seurakuntakeskus - Smedsby församlingsgård	sidan 3
3. Folkhälsans servicehem	sidan 3
4. Äppeldalen	sidan 4
5. Bostad	sidan 4
6. Wahlstedts smedja	sidan 5
7. Milkas svingård Nassebo	sidan 6
8. Backens	sidan 8
9. Hus av frontmannatyp från 1950-talet	sidan 8
10. Bostadshus från från 1950-talet	sidan 9
11. Byggis	sidan 9
12. Björs	sidan 9
13. Norrgård och Kluvistein	sidan 10
14. Ekholm	sidan 10
15. Forsells	sidan 11
16. Jonis	sidan 11
17. Langvik	sidan 12
18. Bönehus	sidan 12
19. Jåfs	sidan 13
20. Ria från 1800-talet	sidan 13
21. Andelshandlin	sidan 14
22. Krohn	sidan 15
23. Udds	sidan 15
24. Norrbackståets stengärgårdar och gammal vägbotten	sidan 16
25. Bondgård med stenfähus från 1800-talet	sidan 17
26. Backholms backstuga	sidan 17
27. Kronmans	sidan 17
28. Gädda	sidan 18
29. Skolstuback	sidan 18
30. Herrgos eller Storgård	sidan 19
31. Smedsbyboden	sidan 19
32. Holmis kafé	sidan 20
33. Holm	sidan 20
34. Påvas, Smeds stomhemman	sidan 21
35. Smedsbyvägens gamla sträckning	sidan 21
36. Bennis	sidan 22
37. Ungdomsföreningens lokal	sidan 23
38. Bostadshus	sidan 23
39. Korsholms ämbetshus	sidan 24

objektets nummer på kartan

Niklasvägen 1

1. SENIORPUNKTEN OCH FOLKHÄLSANHUSET I KORSHOLM

Huset är ritat av Gerd Hytönen och byggt 1999–2001. Folkhälsanhuset i Korsholm har tryggt boende i kombination med vårdtjänster och ett mångsidigt serviceutbud både för husets invånare och för utomstående i alla åldrar. Huset inrymmer självständigt lägenhetsboende i form av hyres- och ägarbostäder. Dessutom finns ett gruppboende avsett för personer med vårdbehov. Aktivitetscentret omfattar bl.a. bibliotek, lunchrestaurang, terapibassäng och konditionssal. Under dagtid drivs här dagrehabilitering och poliklinikverksamhet.

Under kvällar och veckoslut ordnar Folkhälsan ett mångsidigt utbud av friskvårds- och kursaktiviteter för alla åldrar i aktivitetscentret.

2. Församlingsgården

Niklasvägen 3

2. SEPÄNKYLÄN SEURAKUNTAKESKUS – SMEDSBY FÖRSAMLINGSGÅRD

Församlingsgården är ritad av arkitekt Kari Kyyhkynen. Den invigdes 1980 och består av kyrksal och serveringsrum samt utrymmen för klubbverksamhet, diakonimottagning samt finska församlingens administrativa utrymmen. Efter församlingsdelningen 1995 ägs fastigheten av Mustasaaren suomalainen seurakunta. I februari 2011 återinvigdes den utvidgade och renoverade församlingsgården.

Rudolfsgränd 1

3. FOLKHÄLSANS SERVICEHEM

Hemmet erbjuder bostad och boendeservice för personer med nedsatt funktionsförmåga. Boendet har gemensamma allmänna utrymmen.

Servicehemmet som är ritat av Kari Kyyhkynen färdigställdes 1985 och det ligger i en vacker omgivning.

3. Servicehemmet

1. Folkhälsanhuset

Emilvägens "förlängning" mot Runarvägen

4. "ÄPPELDALEN"

Tidigare var området Kargus gårds uppgräftade mossmark kallat "Kargusis kyton" (kyttland). Släkten Kargus har sina rötter i Tjeckien. Rickard Kargus som var glasmakare (sannolikt på Grönvik och Berga glasbruk) ägde detta område 1841–1866. Området var ängsmark till 1970-talet då Centrumvägen byggdes. I början av 1990-talet anlades äppelodlingen som gett området sitt nuvarande namn.

Större delen av byggnaderna i denna promenadguide är typiska för sin tid. De har valts så att de representerar objekt med olika byggnads- och kulturhistoriska samt miljöskapande värden.

Smedsbyvägen 214

5. BOSTADSHUS

Fabrikör I Wahlstedt har byggt huset 1926. Han drev verkstaden som ligger intill. Byggnaden är sällsynt i sitt slag som sentida "patrons-gård". Den är arkitektoniskt högtstående och hantverksmässigt välbyggd. Gården sammanhängs med en intilliggande verkstadsbyggnad och hör till Smedsby's tidiga industriella byggnadsarv. Den utsökta entréportiken är gjord i utpräglad 1920-tals klassicism.

5. Bostadshus

6. Wahlstedts smedja

Smedsbyvägen 212

6. WAHLSTEDTS SMEDJA

Byggnaden uppfördes på 1920-talet som smedja. Till början av 1930-talet utvecklade och tillverkade fabrikör Wahlstedt den tidens modernaste harvar (Hankmoharven) här. Byggnaden är ett i Smedsby unikt vittne från agrarsamhällets småskaliga industrialisering, vilket ger den ett på lokal nivå avsevärt industrihistoriskt värde. Stenstommen har också ett visst byggnadstekniskt värde.

Bilden är från boken Smedsby i gången tid, 1987.

Björkbackvägen

Bönderna i de sydligaste delarna av Smedsby upplevde vägförbindelserna oändamålsenliga i början av 1900-talet. Åren 1913–1926 byggdes Björkbackvägen av fyra bönder bosatta i Söderby. De var August Holm, Alfred Gädda, Erik Pått och Alfred Storgård. Vägen blev 600 meter lång och förbinder Söderbyvägen med Smedsbyvägen. Sålunda förkortades vägen till Vasa centrum med 1,6 kilometer.

7. MILKAS SVINGÅRD NASSEBO

Erfarenheterna från svingården som Milka hyrde i Bobäck ledde till att man hösten 1938 beslöt att bygga en ny svingård i Smedsby. Tomten var cirka en hektar stor, belägen fyra kilometer från mejeriet och den kostade 38 000 mk. Ritningarna för den nya svingården, som fick namnet Nassebo, var färdiga i mars 1939. Förseningar med byggnadsmaterialet och militärinkallelser på hösten fördröjde bygget. Byggnaden i tegel för 500 grisar var 50 meter lång och 17 meter bred. Inredningen var modern – varmluftsfläktar fanns till för uppvärmning och ventilation. Korkskivor och träbetong användes till isolering och ånggrösslingor drogs under smågrisboxarna till avdelningen för modersuggorna. För svinskötarna byggdes en bostadsbyggnad som fortfarande står på samma ställe. På grund av kriget avbröts verksamheten i svingården och militären använde byggnaden som förråd. Efter kriget användes huset igen som svingård i cirka 20 år. Svingården revs i början av 1980-talet och i dag är området bebyggt med egnahemshus.

7. Bostadsbyggnad

Söder-byjin (Söderbyområdet i Smedsby) är ingen egen by, utan snarare ett begrepp för området. Det omfattar Holm Nr 6 hemman med gräns i norr vid Källängsvägen – Violvägen, samt Lustig Nr 5 hemman söder därom. Gränsen mellan Holm och Lustig syns än, en ca en meter hög råsten invid Söderbyvägen 41.

Också bebyggelsen söder om Lustig hemman längs vägen hör till Söderbyn. I väster räknas en del av bebyggelsen längs Björkbackvägen till Söderbyn. Huvudtrafikleden är Söderbyvägen som funnits på samma plats i hundratals år. I början av 1900-talet byggdes Björkbackvägen som förbindelse norrut till Smedsbyvägen vid Brännback. Vid samma tid förlängdes Söderbyvägen söderut genom de uppdelade tillandningsmarkerna ända till korsningen med Roparnäsvägen.

Söderbyområdet har likaså varit bebyggt i flera hundra år. År 1807 utfördes en klyvning av Lustig hemman i två delar, 5a och 5b, varvid ägaren av 5b skulle flytta från platsen öster om Söderbyvägen (vid stranden) till "Nya Tomtstället" vid nuvarande Björkbackvägen. En detaljerad beskrivning uppgjordes av vilka hus flyttaren skulle få ta med sig och vilken hjälp den kvarboende skulle bistå med.

"Forsells", "Backens", "Byggis" och "Strålis" är alla gamla boplatser. Strax söder om Backens uthusbyggnader har det även funnits en salpetersjudningslada. Den flyttades till Söderäng och ännu på 1950-talet fungerade den som ängslada. Bönderna var under svenska tiden ålagda att sjuda salpeter för kruttillverkning.

Efter stora ofreden under åren 1727–1733 ägdes Lustig hemman av "Capitein Bengt Stråhle". Man kan anta att platsen "Strålis" fått sitt namn därav.

Texten av K Krister Holm.

7. Nassebo

Bilden är från boken *Historien om Vasa-mjölken... och mejeriandelslaget Milka under femtio år, 1985*.

8. "Backens"

K. Krister Holms foto.

Söderbyvägen 82

8. "BACKENS"

Huset är en 1800-tals bondgård i välbevarad ängsmiljö och det vittnar om sitt ursprung och agrarsamhällets byggnadsskick. Gården bildar en helhet med bevarade ängsmarker, stora gårdsbjörkar och naturlig topografi. Huset finns i korsningen av Björkbackvägen och Söderbyvägen. Hemmansdelen köptes 31.12.1859 av Johan Erikson Klemetsö med familj. De var tvungna att flytta bort från Klemetsö udde då man där återuppbyggde Vasa efter den förödande branden 1852. Bostadshuset är byggt 1888 och uthuset är från samma årtionde. Huset är fortfarande i samma släkts ägo.

Söderbyvägen 59

9. HUS AV FRONTMANNATYP FRÅN 1950-TALET

Huset är ett välbevarat frontmannahus som vittnar om återuppbyggnadstiden. Det har karakteristisk öppen farstuvist med sadeltak som bärs upp av runda pelare målade i rödbrunt.

9. Frontmannahus

Söderbyvägen 67

10. BOSTADSHUS FRÅN 1950-TALET

Huset är byggt år 1952. Det kan bedömas som ett tidstypiskt bostadshus och det vittnar om återuppbyggnadstidens byggnadsskick.

10. Bostadshus

Söderbyvägen 58 A

11. "BYGGIS"

Huset på en torplägenhet under Lustig hemman från 1800-talets mitt. Huset har på 1950-talet byggts till med ett rum på längden. Den småskaliga förlängningen av huset vittnar om kontinuerligt bruk.

11. "Byggis"

Söderbyvägen 54

12. "BJÖRS"

Här ser vi ett ensamt uthus byggt på 1800-talet tillhörande en numera riven backstuga. Byggnaden är välbevarad och vittnar om att det också här stått en liten backstuga. Den bidrar till att skapa en genuin helhet.

12. "Björs"

13. Norrgård

13. "Kluvistein"

Söderbyvägen 52

13. "NORRGÅRD" OCH "KLUVISTEIN"

Huset är en torplägenhet byggd 1880. Det har hört under Lustig hemman. Det är tillbyggt med en farstukvist och har ingången framtill. Färgsättningen på byggnaden har ändrats från den ursprungliga. På 1930-talet bodde en sömmerska vid namn Norrgård i huset. Huset är relativt välbevarat. Det har ett kulturhistoriskt värde genom sitt ursprung som torp.

Vid infarten till gården står ett kännspekt landmärke för Söderbyvägen, "Kluvistein", ett jättelikt flyttblock som spruckit itu. För cirka 100 år sedan kunde man stiga från den ena stenhalvan till den andra. I dag är öppningen flera meter bred.

Söderbyvägen 49

14. "EKHOLM"

Den äldre delen av 1800-talshuset är flyttat till platsen och uppfördes 1850 på en gammal väderkvarnsgrund. Huset har en stor tillbyggnad, delvis i sen 1900-tals karaktär.

14. Ekholm

Söderbyvägen 41

15. "FORSELLS"

Gården finns i välbevarad miljö och är uppförd på tidigt 1800-tal. Den ägdes av hovrättsrådet häradskrivaren Forsell 1833–1849. Huset har renoverats under 1900-talets andra hälft och försetts med en tillbyggnad. Uthuset på tomten är från samma tid. Gården i sin helhet med stenröset och ängen mellan huset och vägen bidrar till den genuina miljön.

15. "Forsells"

Söderbyvägen 30

16. "JONIS"

Här ser vi en gårdsmiljö bestående av bostadshus från 1906, bod och fähus byggda på 1800-talet samt lider från tidigt 1900-tal. Huset byggdes ursprungligen för en familj med 13 barn.

Bilden är från boken Smedsby i gången tid, 1987.

16. "Jonis"

17. "Langvik"

Bilden är från boken Smedsby 1940–2002.

Söderbyvägen 33

17. "LANGVIK"

Detta är en tidig 1800-tals gård i ursprunglig miljö och den består av bostadshus och bod. De här utgör en del av de s.k. "Langvikgårdarna". Trots ändringar i bostadshuset är gården som helhet välbevarad. Den vittnar tydligt om det agrara bysamhällets gårdsstruktur. Rian i korsningen av Källängsvägen-Söderbyvägen-Violvägen har en viktig roll som landmärke, eftersom den syns ända ut i Smedsbyvägens korsning och liksom markerar områdets in-körspport.

Violvägen 7

18. BÖNEHUS

18. Bönehus

På den här platsen, om vi går tillbaka i tiden, kunde vi möta Commendanten herr Christopher Wernick med följe som kommer ner för backen på väg till sin slup. Den ligger vid bryggan nere vid "Lillströmmen" (Båtängsströmmen). C. Wernick brukade Kronman hemman 1681-1695.

I dag ser vi ett enkelt bönehus hitflyttat från början av Vasaesplanaden år 1956, renoverat 1995.

19. "Jåfs"

Violvägen 14

19. "JÅFS"

Bostadshuset är byggt 1815, och det är tillbyggt 1952 med en vinkel. Uthuset är byggt i omgångar, från 1800-talet in på 1900-talet. Gården utgör en välbevarad helhet och är byggd längs den då nyanlagda landsvägen Gammelstadsvägen.

Gammelstadsvägen 5

20. RIA FRÅN 1800-TALET

Den här välbevarade rian invid vägen har ursprungligen tillhört Storgårds hemman i Smedsbyvägens korsning.

20. Ria

Gamla bycentrum kallades tidigare "Opp-i-byjin". I äldre handlingar förekommer även "Smedsby ön". Geografiskt fanns området kring barnskolan som byggdes 1833 och kallades "Skolstubbak". Den har genom tiderna varit en samlingsplats för byns ungdomar. Byns anslagstavla fanns länge - ända in på 1960-talet - på barnskolans vägg. Bussarna till Vasa torg startade härifrån på 1950-talet. Här fanns butikerna Smedsbyboden och Andelshandlin. Ett stenkast härifrån byggdes 1893 den första folkskolan på "Soldatbacken". Åt andra hållet på Brännbacken finns Smedsby uf:s lokal. Trots att tiderna förändrats med ökande trafik, nya vägar, inflyttning och nya bostadshus finns landsortsbyns boendemiljö kvar i gamla bycentrum. De flesta nya husen har uppförts i utkanterna av området och de i bykärnan smälter rätt väl in i den gamla bebyggelsen.

Texten är delvis från boken Smedsby 1940–2002.

21. "Andelshandlin"

Gammelstadsvägen 1

21. "ANDELSHANDLIN"

Byns första butik, andelshandeln, verkade här från 1920-talets början till slutet av 1970-talet. Den ursprungliga affärsbyggnaden revs i början av 1930-talet och ersattes av en ny, i dag ombyggd till bostadshus. Smedsbyvägen gick tidigare genom gårdsplanen mellan butiken och lagerbyggnaden.

Bilden t.v. är från boken Smedsby 1940–2002.

Bilden är från boken Smedsby kultur- miljöinventering 2014.

22. "Krohn"

Smedsbyvägen 257

22. "KROHN"

"Krohn" är en mindre gård från 1800-talet med stenfähus i en välbevarad helhetsmiljö med Gädda gård och ängsmarkerna intill.

Smedsbyvägen 261 A

23. "UDDS"

Huset är ett tidstypiskt bostadshus byggt 1898. Det vittnar om österbottnisk allmogekultur. Huset används ännu i dag som bostadshus.

23. "Udds"

Martinsvägen 2

24. NORRBACKSTÅETS STENGÄRSGÅRDAR OCH GAMMAL VÄGBOTTEN

Norrbackstået utgjorde en förbindelse från Smedsbyvägen till Bölevägen. Material till en stengärdsgård röjde man ur närliggande åkrar och potatisland. Gärdsgården kom ofta att utgöra gräns mellan odlingsmark och väg.

Martinsvägen 1

25. BONDGÅRD MED STENFÄHUS FRÅN 1800-TALET

Fähuset är byggt på 1800-talet och tillbyggt under senare delen av 1900-talet.

25. Stenfähus

Kronvägen 11

26. "BACKHOLMS BACKSTUGA"

Här ser vi en backstuga från tidigt 1800-tal invid den gamla byvägen till Böle. Folk som inte ägde mark kunde få tillstånd att bygga sig en backstuga på byns eller ett hemmans markområde.

26. Backstuga

Kronvägen 9

27. "KRONMANS"

Bostadshuset med flera uthus byggdes 1911 och representerar regional byggnadskultur. Bondgården var en del av Kronmans hemman intill gamla Bölevägen.

27. "Kronmans"

28. "Gädda"

Kronvägen 2

28. "GÄDDA"

Bondgården med flera uthus och stengärdsgårdar är från tidigt 1800-tal. Spannmålsboden är från 1700-talet, rian från 1800-talet. Man vet inte när skjulet eller lidret är byggt. Gården brändes av ryssarna i början av 1800-talet. Då förstördes bostadshuset och uthusen. Enbart boden klarade sig, men man kan se att den också är svärtad av elden under panelen på ena sidan. Gården är mycket välbevarad och har stark historisk karaktär.

Smedsbyvägens och Kronvägens korsning

29. "SKOLSTUBACK"

Boden med en klockstapel kan vara uppförd samtidigt som skolbyggnaden, men förmodligen litet senare. Intill boden står en minnessten uppförd 1993 till minne av barnskolan. Smedsby och Böle byars gemensamma barnskola stod på intilliggande tomt. Den uppfördes år 1833 av byns bönder. 1976 flyttades skolhuset till Stundars, där det bevarats. I boden på skolgården förvarades byns brandsläckningsutrustning. Själva klockan är numera placerad i en stapel vid brandstationen. Bodan påminner oss om en skolbyggnad som inte mera finns på platsen.

29. "Skolstuback"

Bilden av barnskolan är från boken Smedsby i gången tid, 1987.

30. "Herrgos"

Smedsbyvägen 240

30. "HERRGOS" ELLER "STORGÅRD"

Huset är en traditionell bondgård från början av 1800-talet. Bostadshuset är byggt 1810, fähuset under 1800- och 1900-talen och uthuset är utbyggt i etapper från 1800-talet. Stengärdsgården mot korsningen av nuvarande Gammelstadsvägen är från 1700-talet. Under huset finns en välbevarad välvd stenkällare.

Smedsbyvägen 238 A

31. "SMEDSBYBODEN"

Holmis kafé och Smedsbyboden utgör två hus med historia. Butiksbyggnaden är numera ombyggd till ett 2010-tals bostadshus. Det uppfördes ursprungligen 1923 som butik, Smedsbyboden. Den äldre generationen minns att de som barn ibland köpte lakritsstänger och "puru", ett kristids godispulver tillverkat av rödbeta. Bodan var verksam fram till stängningen 1971.

Butiksinnehavare Agnes Pått på Smedsbybodens trappa. Bilden är från boken Smedsby 1940–2002.

31. "Smedsbyboden"

Bilden av stenkällaren är från boken Smedsby 1940–2002.

Smedsbyvägen 236

32. "HOLMIS KAFÉ"

Här ser vi ett tidstypiskt bostadshus där det under åren 1935–1946 har bedrivits kaféverksamhet i bottenplanet. Både huset och uthuset är byggda 1935.

Smedsbyvägen 253

33. "HOLM"

Huset är en bondgård med gårdsmiljö från sent 1800-tal. Bostadshuset, byggt 1875, används som föreningshus av Scouterna och Hembygdsföreningen. När uthuset är byggt är okänt, men byggnadstekniken och materialen tyder på sent 1800-tal eller tidigt 1900-tal. Bakom gårdens uthusrad finns den tidigare bysmedjan, en ditflyttad bod, ett mangelhus samt en redskapsutställning. Smedjan drivs av Smedsby Hembygdsförening och här ordnas allsångkvällar sommartid. Besök gärna området.

31. "Holmis kafé"

33. "Holm"

T.h. Smedsby Hembygdsförening vy kort, "Sista bysmedjan i Smedsby".

34. "Påvas"

Fräkensvägen 6

34. "PÅVAS", SMEDS STOMHEMMAN

Här har vi traditionella agrara ekonomibygnader på platsen för Smeds stomhemman från 1600-talet. Bostadshuset är bortrivet, men uthuslängan ligger intill den tidigare riksvägen från Vasa norrut som byggdes på 1800-talet. Boden och lidret är också från samma sekel. Uthuset är välbevarade och vittnar om att här tidigare stått en gammal stor gård. Den gamla Smedsbyvägen är (enligt en obestyrt hörsägen) en lämning av den första kustlandsvägen mellan Åbo och Stockholm.

Reveln

35. SMEDSBYVÄGENS GAMLA STRÄCKNING

Vägens sträckning inritad på kartklippet från 1960-talet. I dag är den avbruten på ett ställe p.g.a. ny bebyggelse.

Kartklipp från Korsholms kommuns baskarta från 1960-talet.

35. Reveln

36. "Bennusis"

Smedsbyvägen 239

36. "BENNUSIS"

Uthuslängan har hört till en bondgård med bod och backstuga. Backstugan har också en bod och ett litet uthus. Bondgården är från 1840-talet och backstugan från slutet av 1800-talet. Huvudbyggnaden

är riven 1998 och den har ersatts med nytt bostadshus. Det finns ängsmark mellan bondgårdens uthus och backstugan. En björkkantad smal väg leder till backstugan som är uppförd på en stenig landtunga omgiven av äng och åkermark. Sällsynt central åkermark är bevarad längs Smedsbyvägen. Boden är hitflyttad på 2000-talet från Buss hemman i Böle. Den är byggd på 1800-talet. Backstugan används numera som sommarhus.

Gården representerar tillsammans med den välbevarade backstugan och den lokalt numera sällsynta ängsmiljön, en helhet som vittnar om agrarsamhällets samhällsstruktur.

Bilden t.v. är från boken *Smedsby i gången tid*, 1987.

37. UF-lokalen

Smedsbyvägen 224

37. UNGDOMSFÖRENINGENS LOKAL

Den första lokalen köpte ungdomsföreningen 1913 då Lundbergs hemman såldes på auktion, men den förstördes i en brand 1932. Lokalen ersattes av en ny som ritades och byggdes av O. Söderlund från Vasa. Invigningen skedde hösten 1933. Lokalens tillbyggnad försågs med åstak då den förstörades 1971. Den senaste renoveringen gjordes på 1990-talet. Lokalen är utbyggd i en stil som avviker från det ursprungliga. Föreningslokaler är en del av det finländska medborgarsamhället och spelar en viktig roll för bygemenskapen.

Smedsbyvägen 222

38. BOSTADSHUS

Huset är ett stadsmässigt bostadshus från 1907 med drag av jugend. I det avfasade hörnet mot vägen har det ännu 1996 funnits en ingång, något som antyder att det funnits någon typ av verksamhet mot vägen. En annan möjlig förklaring till hörnet är att huset ursprungligen byggts för nära vägen vilket inte godkännts och i stället för att flytta huset har ägaren kapat bort den del av byggnaden som varit för nära. Huset är renoverat och ombyggt 1991 och 1995. Bostadshus från denna stilperiod är regionalt sällsynta, vilket förstärker dess värde. Det är unikt i sitt slag i Smedsby.

38. Bostadshus

39. KORSHOLMS ÄMBETSHUS

Huset planerades av arkitektbyrå Kari Kyyhkynen och uppfördes 1977–1978.

I den centrala delen av huset finns en stor aula i direkt anslutning till fullmäktiges sessionssal och en personalmatsal. Kring denna centrala del finns de olika förvaltningsenheternas kanslier. Efter ett tiotal år blev utrymmena för små och en utbyggnad planerades. Den blev färdig sommaren 1988.

Skattebyrån, häradskansliet och polisinrättningen skulle enligt planerna inrymmas i tillbyggnaden. Polisinrättningen flyttade aldrig in och de två övriga fanns där ett antal år.

Helt i enlighet med planerna togs en fjärdedel av utbyggnaden i användning av kommunens socialväsén. Även andra kommunala enheter finns här, så också Korsholms musikinstitut.

Ämbetshusets tomt 1978.

Foto Stina Svarvar.

